

Dans reportage

Meer salto's en energieke sprongen, minder sierlijke armbewegingen en lenigheidsoefeningen. Bij Boys Action in Arnhem zijn de danslessen specifiek gericht op jonge jongens. En dat is al 25 jaar een succes.

'Je wilt niet het verloren schaapje tussen de ballerina's zijn'

tekst **Jette Pellemans**
foto's **Koen Verheijden**

Zaterdagochtend, Academie voor theater en dans ArtEZ in Arnhem. Via de half openstaande deur van Studio 14 ont-snapt pianomuziek de hal in. Binnen zijn 28 jongens tussen de 14 en 20 jaar bezig aan hun klassieke balletles. Verdeeld over vier barres staan allerlei types – van netjes en jongensachtig tot ruig en met hier en daar een tatoeage – hun tendu's en plis's te doen.

Een verdieping lager is de sfeer totaal anders. Daar krijgt een jongere jongensgroep, tussen de 11 en 13 jaar, breakdance-les. Na wat opwarmpassen is het tijd voor radslagen. Eerst een gewone, dan op één hand en dan een breakdance-radslag. "Wel eerst kijken voor je gaat oefenen," zegt docent Silver Huber nog net op tijd, voordat twee paar jongensbenen elkaar rakelings missen.

De sfeer in de gangen van de ArtEZ-locatie doet denken aan die uit de musicalfilm *Fame*: overal lopen groepjes jonge mensen in hippe danskleding en door de glazen puien zie je leerlingen ijverig hun choreografie instuderen. Vier van die lokalen worden vandaag bezet door Boys Action: een dansmethode speciaal voor jongens en ook de naam van de selectiegroep van zestig jongens die hier in Arnhem op zaterdag les heeft. De jongens zijn verdeeld over vier leeftijdsgroepen tussen de acht en twintig jaar en volgen lessen in moderne dans, breakdance, acro (een mix van turnen, gymnastiek en dans) en klassiek ballet – dat hier overigens 'academische training' heet.

Dat de groep uit alleen maar jongens bestaat voelt toch echt anders dan als er ook meisjes bij zijn, vindt Remus (12). Hij danst nu vier jaar bij Boys Action. "Ik heb hiervoor ook weleens in een groep gedanst met meisjes en nog één andere jongen, maar hier zijn allemaal jongens! Dat maakt me gewoon heel blij."

Want, zo zegt hij, jongens hebben een ander soort karakter. "Ze zijn gewoon wat drukker, spelser en energiever. Hier kun je dat lekker kwijt." Zijn klasgenoot Morris (12) vult aan: "Bij breakdancen kun je lichamelijke los, en bij moderne dans...", hij denkt even na, "...kun je innerlijk meer los."

Zestig jongens die op een zaterdag dansles krijgen; is dat nou zo bijzonder? Best wel, laten ook de cijfers zien. Het CBS onderzocht dat 3 procent van de meisjes en vrouwen ouder dan vier jaar wekelijks aan dans doet, tegenover 0,2 procent van de mannen. Een rapport van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft het over 12 procent van de vrouwen die breder gezien aan dans doet, tegenover 3 procent van de mannen. Bij de dansopleidingen is de verhouding wat minder scheef – ongeveer een kwart van de studenten van een hbo-dansopleiding is man. Maar daar komt dan weer meer dan de helft van het aantal studenten uit het buitenland.

Dat moest anders, vond het danssechtpaar Wil en Elise Boom. In 1984 begonnen ze samen dansschool On Y Danse in Arnhem. Ze zagen daar dat jonge jongens een heel andere motoriek hebben dan meiden. Ze hebben een andere coördinatie en een sterke drang tot bewegen.

Grove motoriek

Wil Boom: "Een verschil is bijvoorbeeld dat meisjes hun 'gebaarbeen' goed kunnen gebruiken." Hij staat op van zijn stoel om het voor te doen. "Kijk, je staat met één been vast op de grond en met je andere gebaarbeen maak je bijvoorbeeld een mooie ronde in de lucht. Dat is coördinatie en fijne motoriek. Als een jongen van tien jaar dit moet doen, dan wordt het zo." Wil doet de beweging nog eens extra slungelig en valt om. "Snap je? Een jongen heeft nog geen coördinatie en balans om dat gebaarbeen zo te gebruiken. En klassiek ballet is natuurlijk één en al gebaarbeen." Elise vult aan: "Dan raak je dus gedemotiveerd."

Het stel ontwikkelde daarom onder de noemer Boys Action andere methoden om dansen ook voor jongens aantrekkelijk te maken. Meer competitie-elementen, meer humor, meer ruimte om de energie kwijt te kunnen. Zeker in het begin lieten ze zich daarvoor inspireren door technieken uit de breakdance. "Daar trokken we de jongens mee aan, want breakdance vonden ze inter-

essant," zegt Elise Boom. "Van daaruit hebben we het steeds meer gemengd met jazz en héél subtiel klassieke ballettechnieken erin gebracht. Zo werk je van grove naar fijne motoriek." Volgens Wil kun je dan vanaf een jaar of 16, 17 de jongens en meiden weer bij elkaar zetten. "Dan zijn ze redelijk gelijk qua lichamelijke ontwikkeling. Maar vóór die tijd niet."

Boys Action bestaat ondertussen 25 jaar. Het is een begrip in de regio en een heuse didactische methode, inclusief video's en

lesmodules, die andere dansscholen in Oost- en Zuid-Nederland ook gebruiken. Het is bovendien een kweekvijver voor talent: verschillende oud-leerlingen zijn ondertussen professioneel danser, onder wie één bij het Royal Ballet in Londen. Wil en Elise ontvingen in 2022 bovendien een koninklijke onderscheiding vanwege hun 'belangrijke bijdrage aan dansonderwijs voor jongens'.

Laura Wijnbelt weet nog hoe zo'n 25 jaar geleden het Boys Action-initiatief opkwam. Ze is nu hoofd van de opleiding 'Artistedu-

cator in dans' op ArtEZ en al 30 jaar actief in het werkveld. "Boys Action was toen uniek en dat is eigenlijk niet veranderd. Natuurlijk zijn er andere initiatieven geweest om meer jongens aan het dansen te krijgen, maar de specifieke aanpak van Boys Action, op deze schaal en al zolang – dat heb ik nog niet ergens anders gezien."

In de groep van twintig eerstejaars studenten van de dansdocentenopleiding, zitten vier jongens die hun basis hebben bij Boys Action. Is het daarbuiten dan toch nog

typisch iets voor meisjes? "Daar kun je lastig iets algemeen over zeggen," legt Wijnbelt uit. "Ik denk dat de afgelopen jaren de aanwas van mannelijk talent breder is geworden. Vroeger kwam iedereen van de balletschool, nu komen er ook jongens uit de hoek van urban of hiphop, of zelfs uit de hele creatieve sector." Maar dat is niet het hele plaatje, zegt Wijnbelt. "Ik denk dat de regionale verschillen groot zijn. Op de vooropleiding in Amsterdam zijn misschien veel jongens, maar op een klein dansschooltje in

de provincie dansen nog steeds vooral veel meisjes, denk ik."

Wil en Elise Boom onderschrijven dat het steeds gebruikelijker is voor jongens om te dansen. Elise: "Zeker door TikTok en dansprogramma's op tv worden ze geïnspireerd. Maar tegelijkertijd is het beeld van ballet nog steeds: een ballerina." Wil: "En geen één jonge jongen wil dat verloren schaapje zijn dat daartussen staat."

Het lijkt een beetje tegen de tijdgeest in te gaan om als oplossing losse lesprogramma's aan te bieden. Zou er niet één inclusieve dansles kunnen zijn waar zowel de jongens als meisjes worden bediend in wat ze kunnen? "O, daar wil ik graag iets over zeg-

'Een jongen heeft nog geen coördinatie om dat gebaarbeen goed te gebruiken'

gen," begint Wil. "Mensen hebben tegenwoordig de mond vol over inclusie. Ze vinden dat mensen met drie armen of een half been ook moeten kunnen dansen. Maar wat ze vergeten is dat jongens nog altijd worden buitengesloten." Elise vult aan: "De danscultuur in Nederland is helemaal ingericht op meisjes en vrouwen. Absoluut."

Vlinderen

Dat merkt ook de 15-jarige Olle, die nu vijf jaar bij Boys Action danst en binnenkort auditie gaat doen voor de opleiding tot uitvoerend danser. "Ik kreeg een uitnodiging voor de auditie met kledingvoorschriften. Toen las ik: haar in een knot, strakke kleding en een panty. Voor jongens stond er niks bij! Dat vind ik wel jammer."

De kracht van Boys Action is dat het een hechte groep is, een *community*, waar je als dansende jongen niet raar of bijzonder bent. Na een ochtend dansen komt om half twee de hele groep samen voor een gezamenlijke afsluiter. Het is een drukke bedoening met zestig uitgelezen jongens, maar als docent Mischa Boom (dochter van Wil en Elise) de

Danssechtpaar Wil en Elise Boom: 'De danscultuur in Nederland is helemaal ingericht op meisjes.'

cooling down-muziek start, zitten ze plotseling allemaal keurig te 'vlinderen': een stretchoefening in vlinder-zit. Mischa loopt tussen de jongens door en zet liefdevol een been achter iemands rug om daarna voorzichtig zijn schouders te strekken. Tot slot mag toch het allerlaatste restje energie er nog even uit. Op bouncende clubmuziek doen de jongens wat buikspieroefeningen – speciaal voor 'de fitboys!', grapt Mischa – en dan zit de danszaterdag er voor iedereen weer op.